

Ordförandes redogörelse på Ungerska Riksförbundets årsmöte
den 30 januari 2005.

Verksamhetsberättelse för år 2004.

Ett år har gått, tiden har kommit för att vi skall redogöra för vårt arbete. Vi måste sammanfatta förra årets händelser, och – det viktigaste – tänka igenom dessa händelser och dra slutsatserna, så att vi kan komma fram till en verksamhetsplan som kommer att föra oss närmare till uppfyllandet av våra tidigare utstakade målsättningar. Mål, som definierar vårt arbete och som ger mening till det.

Jag har varje år försökt karakterisera det gångna året i en koncis mening. Jag fortsätter denna tradition, och säger om år 2004: "Ett år på berg-och-dalbana". Jag tänker inte på det som hände inom Riksföreningen, utan syftar till vår närmaste omgivning, som påverkar oss idag och kan avgöra vår framtid. Därför vill jag här ägna mera tid åt denna fråga än som var brukligt tidigare.

Under år 2004 har Riksföreningens aktivitet och våra medlemsföreningars arbete varit lika det som gällde under föregående år. Antalet medlemmar är nära nog detsamma som det var år 2003: vi har idag över 5600 betalande medlemmar och antalet lokalföreningar har ökat med ett. Under året har vi tagit upp två nya föreningar i Riksförbundet, samtidigt har en förening i praktiken upphört att fungera; vid årets slut hade vi 35 medlemsföreningar i 18 distrikt.

Tillåt mig att ånyo hälsa våra två nya föreningar välkomna: *Vårvinden* i Göteborg och *Hungaro Klub* i Malmö. Jag är övertygad om att dessa två föreningars aktivitet och arbete kommer att upplevas positivt inte bara lokalt, utan också av hela det ungerska föreningslivet i Sverige, och kommer att ha gynnsamma effekter på det.

Det är beklagligt att den *Svensk-Ungerska Föreningen* i Malmö har i praktiken upphört. Alla de orsaker som ledde till detta måste vara varnande exempel för oss alla, naturligtvis i första hand för den nya föreningen i Malmö. Jag tror – och det gångna året ger stöd för antagandet – att de som bor i Malmö med omnejd har lärt sig och blivit klokare av den gamla föreningens brister och fel. Det är inte utan orsak att de, efter ett års aktivitet, har nästan tre gånger så många medlemmar som den gamla föreningen hade.

Det faktum att vårt medlemsantal är sedan flera år tillbaka praktiskt taget oförändrat kan inte göra oss nöjda. Att hålla denna nivå fordrar mycket hårt – och allt hårdare – arbete. Våra medlemmar blir äldre, antalet aktiva minskar för varje år, vilket lägger allt större börda på de arbetandes axlar. Det är ingen nyhet, men vi har ännu inte formulerat det: intresset för våra program är mycket starkt varierande bland våra medlemmar. – Effekten

på föreningsarbetet av folkomröstningen den femte december i Ungern skulle kräva separat analys. Jag återkommer till detta senare.

Antalet centrala och lokala program har i flera år legat kring 1200 – 1300 per år. Jag har nöjet att kunna konstatera att detta var fallet även under det gångna året. På vårt utökade styrelsemöte i går har våra delföreningar redogjort för framgångarna och bekymren. Jag tackar å Riksförbundets styrelses vägnar alla presidenterna och alla aktiva medlemmarna för deras arbete, som ofta nästan övergick krafterna, men vars resultat är det gångna årets framgångar.

De centrala programmen har vi också lyckats förverkliga enligt planerna. Ungerska Kulturgruppens sommarläger, scoutlägret, de båda modersmåls-lägren var – som tidigare – väl besökta. Jag tackar organisatörerna och alla som med sitt arbete har bidragit till programmets framgång. Speciellt glädjande är att SOMIT under maj månad lyckades organisera programserien för firandet av ungdomsföreningens tioårsjubileum på ett lysande sätt. Jag är glad för att den – trots att den sammanföll med modersmålslägret för södra Sverige och scouternas vår-läger – har samlat över 250 deltagande ungdomar. Detta är viktigt också för framtiden.

Sedan många år ägnar vi särskild uppmärksamhet åt modersmålsundervisningens olika former. Förutom våra två framgångsrika modersmåls-lägren har vi nått goda resultat också i modersmålsundervisningen som pågår inom delföreningarna. Arbetet som påbörjades för några år sedan börjar bära frukt. Idag pågår modersmålsundervisning på olika nivåer i 13 – 14 distrikt. Att även kvaliteten är god, visas av det faktum att under 2004 har sex av våra studenter vunnit stipendier vid ungerska högskolor, och lärarna där intygar att våra studenter har varit duktiga såväl när det gäller kunskaper som attityder.

Förra årets speciella program var firandet av Riksföreningens trettio årsjubileum. Tillställningsserien bestod av tre parallella program och var lyckad i sin helhet. Det regionala mötet var framgångsrikt. Vi har gjort det möjligt för två svenska och två ungerska regioner att inleda samarbete. Svenska regioner som hittills inte hade någon liknande erfarenhet, har nu fått en inblick i ungersk kultur, gastronomi, m.m. Vi betraktar detta som en bra början till samarbete. Det centrala gala-programmet i Stockholm var lyckat, och värdigt Riksföreningens trettiårsjubileum.

Dock var denna programserie inte enbart framgångsrik. Mötet mellan svenska och ungerska företag har på långt när inte uppfyllt våra förväntningar, trots att organisatörerna gjorde allt för ett gott resultat.

Vi kan således i stort sett vara nöjda. Och för detta kan vi tacka de väldigt många medlemmarna, som med ansträngande av sina yttersta krafter gjorde framgångarna möjliga.

Om våra stoltheter – *Ungerska Huset* i Stockholm och *Ungerska Hemmet i Södra Sverige* (Kristianstad) – kan jag meddela att de är i goda händer och blir allt finare. Båda husen drivs inom ramen för budgeten, vilket är en stor prestation, vi måste tacka alla dem som arbetar där. I detta sammanhang vill jag tala om den över städer och distrikt sträckande inre solidariteten som *Ungerska Husets Förening* i Stockholm visade, och

dess president, Gitta Kalocsai. Föreningen har tagit ett privat lån för att vi snabbare skall kunna avbetala det relativt dyra banklånet för huset i Kristianstad. Pengarna som vi därmed har lyckats spara kan vi använda till amorteringen av lånet.

På tal om pengar kan jag meddela, också med glädje, att Riksföreningens budget för år 2004 var i balans. Trots att våra materiella resurser ständigt minskar, lyckades vi få täckning för allt väsentligt och – även om inte i samma utsträckning som vi skulle ha velat – också kunnat stödja våra delföreningar.

Jag vill redogöra speciellt för hur Riksföreningens trettiårsjubileum finansierades. Detta var den i särklass största tillställningen i Riksföreningens historia, och utgifterna var också därefter. I vår budget för år 2004 avsatte vi 60.000 kronor till detta ändamål. Tack vare den utmärkta organiseringen, var denna summa inte bara tillräcklig, utan allt betalt har vi fått c:a 13-14.000 kronor över. Förutom den utmärkta organiseringen, har detta goda resultat uppnåtts tack vare stöd från de fyra kommunerna, den svenska staten och från EU.

Efter att ha hört allt detta, kan man fråga sig, varför jag hade sagt att föra året var en "berg-och-dalbana" för oss? – våra resultat tyder ju på ett framgångsrikt år. Men vår förenings och sverigeungrarnas nutid och framtid påverkas inte bara av inre förhållanden, utan också av omvärlden, av påverkan utifrån. Det är av stor betydelse hur vårt arbete bedöms och värdesätts i Sverige och i Ungern. Ur denna synvinkel var 2004 ett svart år.

Vi börjar med Sverige. Den ständiga minskningen av det statliga och kommunala stödet är redan ett dåligt tecken. Dessutom har den svenska politiska retoriken ändrats från strävan efter ett mångkulturellt samhälle till betoningen av integration. Invandrarorganisationerna får år från år löften om den nya strukturen, men ännu har vi inte sett något av den. Även från officiellt håll verkar man ha förstått, att det föreligger stora skillnader mellan de olika etniska grupperna i landet, att man alltså inte kan behandla deras olika problem efter samma schablon, men någon lösning på detta saknas fortfarande. Detta trots att det brådskar; man kan inte sopa under mattan invandrarnas problem; de utgör ju 15 – 18% av hela befolkningen. Vi har också mycket svårt att planera, när vi inte vet vad morgondagen har i sitt sköte, om vi får stöd och hur mycket, och även principerna för vårt arbete i framtiden vore viktigt att veta mera om.

Folkomröstningens resultat den 5 december förra året i Ungern och kampanjen som föregick den har med all rätt utlöst bestörtning och förtvivlan hos de ungerska folkgrupperna utanför landets gränser.¹ Det torde aldrig ha förekommit i världshistorien att ett lands ledare, jag vet inte riktigt av vilken anledning, ställer folket inom landet mot dem som bor utanför. Folkomröstningen hade ett symbolvärde – bekräftandet av att alla ungrare tillhör samma nation – men med sin agitation att rösta mot förslaget att dessa ungrare skall få ungerskt medborgarskap har regeringen sänkt den till nivån av partipolitiskt käbbel. Att skrämna moderlandets befolkning genom målandet av en fantasibild om ungrarna på andra sidan gränsen som en hungrande flock av tiggare, som bara är intresserade av materiella vinster och vill komma åt sociala förmåner är inte bara sårande,

---

¹ I Slovakien, Rumänien, Serbien och Kroatien, sammanlagt c:a 3 miljoner människor, vars förfäder har bott där i över tusen år (övers. anm.).

det är en synd. Vi förstår inte varför de, om de nu inte har någon känsla för vad ungrarna utanför gränserna förväntar sig av en ungersk regering, inte tog hänsyn till Ungerns egna intressen? För även Ungern kan förlora till följderna av folkomröstningens resultat; flera miljoner människor som skulle kunna skapa stora värden kan gå förlorade. Ser inte den nuvarande ungerska regeringen, vilken bitter kamp som pågår i världen? Varje nation försöker samla sina krafter och resurser, för att lyckas bättre. Titta på bara vad rumänerna, slovakerna, kroaterna, tyskarna och holländarna gör – och jag skulle kunna fortsätta att räkna upp nästan alla europeiska nationerna. Sedan är de förvånade över letargin som deras agerande har framkallat bland dem som bor utanför gränserna.

Förutom all bitterhet har denna folkomröstning också medfört några allvarliga lärdomar. Den första och viktigaste är att den emotionella inställningen inte är tillräcklig idag, inte ens i samtal mellan ungrare. Om vi inte lyckas motivera vår ståndpunkt med pragmatiska argument, baserade på fakta, kommer misslyckandet av den 5 december att upprepas. Det har också visat sig att ungrarna utanför landets gränser behöver formulera vad de vill, och hur det skall kunna förverkligas. Folkomröstningen hade *en* positiv effekt: de ungerska folkgrupperna var eniga på ett aldrig tidigare skådat mått, och det har blivit klart att problemet i fråga inte kan tas bort från dagordningen i fortsättningen.

Vi har alla erfarit den negativa effekten som allt detta har haft på sverigeungrarna. I detta svåra läge är våra – de valda ledarnas – uppgift att ingjuta mod och framtidstro i våra medlemmar, och vi måste, tillsammans med ungrarna utanför Ungerns gränser hitta vägen ur denna olyckliga situation. Det är en svår uppgift, men inte olöslig – och detta säger jag inte för att följa regeln om den obligatoriska optimismen, utan utgående från de senaste två månadernas händelser.

Kära vänner! Alla som skriver redogörelser önskar att endast ha positiva saker att berätta. Tyvärr är detta inte alltid möjligt. Men jag ber Er alla: låt inte letargin, känslan av utsiktslöshet härska över era tankar. Om vi håller ihop ännu mera än hittills, om vi tror på att våra mål är ädla, och tror på våra krafter och möjligheter, då kommer vi att finna lösningen, kanske tidigare än vi skulle ana det. Detta är vår uppgift, detta förväntar våra medlemmar av oss. Jag ber Gud att ge oss all den kraft och hälsa som behövs för detta!

Stockholm, den 30. januari 2005.

Bihari Szabolcs